

عالم نفس ۳۰۴	~ در نزد یهود ۵۸۱
عام‌الفیل ۶۴۳	طلسمانت رومیان ۵۹۸
عایشه و پشیمانی از جمل ۸۷۸	طلوع طلا ۶۱۲
~ و خونخواهی عثمان ۸۷۵	طلوع خورشید از مغرب ۳۷۴، ۳۸۹
~ و علی (ع) ۸۷۵	طواف کعبه از دید زندیقان ۹۶۵
~ و موی و نعلین رسول (ص) ۸۷۲	طوفان بر بنی‌اسرائیل ۴۶۶
عبّاسه و جعفر ۹۶۸	~ نوح در بخشی از زمین ۴۲۳
عبّاسیان و گور امویان ۹۴۶	~ نوح، امکان - ۴۲۲
عبرانی، منقولاتی به - ۱۶۹	~ هنگام - ۳۶۸
عبرانیان، پیامبران - ۴۱۳	طول و عرض شمس و قمر ۲۸۶
~ و مفهوم بهشت و دوزخ ۲۶۰	طیاره (= سباتیه) ۸۱۸
عبری و عربی، مقایسه - ۷۴۳	طینت و صبغه، حدیث - ۲۲۷
عتق، در آیین یهود ۵۸۱	طینت، یکی از قدمای نزد مانویان ۵۷۲
عثمان، بر منبر رسول ۸۷۱	
~ پیراهن - ۸۷۶، ۸۸۰	
~ توصیف - ۷۷۸	
~ خلافت - ۸۶۴، ۸۶۶	
~ کارهای ناخوشایند - ۸۶۹	
~ کیفیت قتل - ۸۷۳	
~ محاصره - ۸۷۳، ۸۶۹	
~ نقد مخالفان از او ۸۷۱	
~ و بیت‌المال ۸۷۰	
~ و مصحف ۸۷۰	
عثمانیه، عقاید - ۸۱۴	
عجب‌الذنب (دمبلیجه) ۴۰۰	
عجب در رجب ۳۸۰، ۹۷۱	
عجربدیه خوارج ۸۲۲	
عجم، طرز آرایش سر و صورت ۸۵۵	
عجم‌ها ۸۵۶	
عدّاس ۶۴۵	
عدد و عقل در نظر فیثاغورث ۳۵۳	
«عدلی» معتزلی ۸۲۷	
«عدم» ۲۲۵	

ظ

ظرف‌های چوبی و سفالین در دین زردشت ۵۷۳
ظلمت، آفریدگار شز است ۲۲۸
~ بر ثری قرار دارد ۳۰۵
~ موات است ۲۲۸
~ هوا، در زیر زمین ۳۰۵
~ یکی از قدمای هفده‌گانه ۲۲۹
ظن ۱۴۳

ع

عادت قوم لوط ۴۴۵
عادت و علم، گرایش - ۱۴۰
عادیان، پیکرهای - ۴۳۳
«عاشق بنی‌مروان» ۹۲۹
عاشورا ۹۰۴
«عالم» در مسیحیت ۵۸۳
عالم زر ۳۳۳
عالم عقل ۳۰۴
عالم علوی ۲۲۶

عدم تنهائی ذات حق و اصحاب فضا ۱۹۶	عدم ذات ۳۶۳
«عدم» در انسان ۴۰۲	«عدم» یکی از قدمای نزد مانویان ۵۷۲
~ لازم ۲۶۷	«عدوی» ۳۴۶
~ محمول است ۱۶۸	عذاب آبدی در برابر گناه محدود ۲۶۹
~ نه جسم است و نه پاره‌ای از جسم ۱۵۶	عذاب اطفال، توجیه - ۴۲۲
~ و جسم ۱۵۶	عذریّه از صوفیه ۸۳۲
~ ها، انواع - ۲۵۲	عراق، تعریف - ۹۱۵
~ ها، انکار وجود - ۱۵۱	عرب و عجم، انتقام - ۵۱۴، ۵۲۱
~ یکی از قدمای نزد مانویان ۵۷۲	عربی و سُریانی، ارتباط - ۱۶۹
عرضه اعمال بر حق ۳۳۹	عربی و عبری، مقایسه - ۷۴۳
«عروبه» روز - ۲۳۴	عرش، ۱۳۰، ۲۳۶
عزت و جبروت و عظمت، حجابهای - ۲۵۷	~ بالای افلاک ۲۸۲
عزرائیل، فرشته مرگ ۲۵۲	~ بر آب ۳۰۹
عَسَل، سپاهیانی از - ۸۸۶	~ بر بالای سقف مرفوع ۳۰۶
«عسکر»، شتر عایشه ۸۷۷	~ بقای ۴۰۴
عشره، آخر اعداد ۲۲۳	~ پادشاهی است ۲۴۶
عَشْرَه مُبَشَّرَه ۷۸۲، ۷۸۴، ۷۸۸	~ حاملان - ۱۳۰
عصای موسی ۳۹۰، ۴۶۶	~ در تصور اعراب جاهلی ۲۴۶
عصمت امامان ۸۱۶	~ در شعر امیه‌بن ابی‌الصلت ۲۴۶
عصیان ابلیس ۳۲۸	~ در شعر لبید ۲۴۶
عضو رئیس ۳۵۴	~ سقف آسمان هفتم ۲۶۲
عضو رئیسی ۳۵۵	~ شبیه سریر است ۲۴۵
عطسه و «الحمدلله» ۳۲۷	~ فرود آمدن آن در رستاخیز ۴۰۵
عظمت، ازار حق است ۲۵۷	~ محیط بر جهان است ۲۹۰
عقل، ۱۳۷، ۲۲۳، ۲۴۸	~ ممهد است ۲۴۸
~ بدیهی است ۱۴۲	~ نخستین آفریده ۲۳۲
~ تعریف - ۱۴۱	~ همان کرسی است ۲۴۷
~ در تعریف ارسطاطالیس ۱۴۱	~ و آب و هوا، نخستین آفریده‌ها ۲۳۱
«عقل عالم» ۲۲۵	~ و بر عرش بودن حق ۱۹۷
عقل، فروتر از حق ۱۸۲	~ و کرسی، نخستین آفریده ۲۳۱
عقلی فعال ۱۴۱	~ یکی از قدمای هفده‌گانه ۲۲۹
عقل مادر علوم است ۱۴۲	
عقل مستفاد ۱۴۱	
عقلی ممیز ۳۱۴	

عقل، نخستین آفریده ۲۳۶	~ و معتزله ۱۹۸
عقل هیولانی ۱۴۱	~ و ایمان فرعون ۱۹۹
عقل و ادب ۱۴۱	~ و محالات ۱۹۸
~ و باری تعالی ۱۴۱	علم، بنیادهای - ۱۴۰
~ و طبع ۱۴۲	~ تعریف - ۱۳۷، ۱۳۸
~ و عدد (در نظر فیثاغورث) ۳۵۳	علم حدیث ۳۷۶
~ و علم و رأی و حواس، مراتب - ۲۲۳	علم حکمت ۱۴۰
~ و معقول ۱۲۹، ۱۴۱	علم ملّت ۱۴۰
~ و نفس ۱۴۱	علم نجوم، در آغاز ۴۳۹
«عَقْنَل» و تاج نوشروان ۵۳۲	علم و خطره ۱۳۹
عکاظ، بازار - ۶۶۴	علم و ذهن، اطلاق - ۱۳۹
عَلْت ۱۲۹	علم و فطنت، اطلاق - ۱۳۹
عَلْت ازلّی جهان در نظر حرانیان ۲۶۷	علم و فهم، اطلاق - ۱۳۹
عَلْت از معلول جدایی ندارد ۳۶۰	علم و قدرت الاهی آیا یکی است؟ ۲۰۰
عَلْت بدون معلول ۳۶۰	~ دو چیز است (داودبن علی) ۲۰۰
عَلْت، تعریف - ۱۴۶	علم و معرفت، فرقی - ۱۳۹
عَلْت جهان ۳۶۰	~ اطلاق - ۱۳۹
~ در عقاید حرانیان ۵۷	علم و وهم، اطلاق - ۱۳۹
عَلْت در معلول، جریان - ۱۶۰	علم و یقین، اطلاق ۱۳۹
علت، شرط دوستی - ۱۴۶	عَلُوْ اَعْلَى ۲۵۹
عَلْت شرعی، تعریف - ۱۴۶	علی بن عبدالله، شورش - ۹۷۱
عَلْت عقلی، تعریف - ۱۴۶	علی (ع)، توصیف - ۷۷۳
عَلْت فاعله ۲۲۵	~ خلافت - ۸۸۵
عَلْت فاعله خاصیه ۲۲۲	~ در ابرها ۸۱۸
عَلْت موجب ۲۳۸	~ شهادت - ۸۸۸
عَلْت و حدّ، رابطه - ۱۴۶	~ و اهل بصره ۸۷۹
عَلْت و دلیل، فرقی - ۱۴۹	~ و اینکه «دائمه» منم ۳۹۲
عَلْت و معلول ۳۶۰	~ و بیعت بدریان با او ۸۷۴
علم الاهی ۱۹۸	علّیین ۳۳۸، ۳۴۰
علم باطن ۵۱۱	«عما» ۲۲۲
~ حامل معلوم به سوی وجود نیست ۱۹۸	عمالقه، پادشاهان - ۵۰۳
~ دلیل وجود اشیا نیست ۱۹۸	عمالقه بربر ۵۹۹
~ مُخَدَّت است (از نظر جهّم) ۱۹۸	عمر ابراهیم ۴۴۲

عمر امت اسلام ۳۷۳	عمر ابن مسعود ۳۷۳
عمران، سرکرده خزّمان ۹۷۵	عمران، سرکرده خزّمان ۹۷۵
عُمَر دراز، امکان - ۴۲۳	عُمَر دراز، امکان - ۴۲۳
عُمَر دنیا ۳۷۰	عُمَر دنیا ۳۷۰
~ شش روز است ۳۷۰	~ شش روز است ۳۷۰
عُمَر، خلافت - ۸۴۸	عُمَر، خلافت - ۸۴۸
عمر مردم در رستاخیز سی سال است ۴۰۱	عمر مردم در رستاخیز سی سال است ۴۰۱
عمر مردمان و حکم ستاره ۴۲۴	عمر مردمان و حکم ستاره ۴۲۴
عمر نوح، تاویل - ۴۲۵	عمر نوح، تاویل - ۴۲۵
عُمَره قصاص ۷۰۷	عُمَره قصاص ۷۰۷
عُمَره قضا ۷۰۷	عُمَره قضا ۷۰۷
عمرو عاص، نیرنگ - ۸۸۱	عمرو عاص، نیرنگ - ۸۸۱
«عمل»، تعریف - ۵۹۸	«عمل»، تعریف - ۵۹۸
عمواس، طاعون - ۸۶۰	عمواس، طاعون - ۸۶۰
«عمود» ها ۲۹۷	«عمود» ها ۲۹۷
عمّوریه، فتح - ۹۷۷	عمّوریه، فتح - ۹۷۷
عناد ۱۲۹	عناد ۱۲۹
عنادپیشه ۱۳۸	عنادپیشه ۱۳۸
عناصر مرکبه ۲۲۶، ۲۳۴	عناصر مرکبه ۲۲۶، ۲۳۴
عناصر مفرده ۲۲۶	عناصر مفرده ۲۲۶
عَنْسَى کَذَاب ۸۳۹	عَنْسَى کَذَاب ۸۳۹
عنصر ۲۲۳، ۲۲۵	عنصر ۲۲۳، ۲۲۵
عنصر ازلّی ۲۵۹	عنصر ازلّی ۲۵۹
عنصریت ۵۸۴	عنصریت ۵۸۴
عنکبوت در غار ۶۶۸	عنکبوت در غار ۶۶۸
عوا (از منازل قصر) ۳۸۶	عوا (از منازل قصر) ۳۸۶
عوالم، شمار - ۱۳۱	عوالم، شمار - ۱۳۱
عوالم وجود ۳۱۶	عوالم وجود ۳۱۶
عید آغاز ماه، نزد یهود ۵۸۰	عید آغاز ماه، نزد یهود ۵۸۰
عید اسابیح، نزد یهود ۵۸۰	عید اسابیح، نزد یهود ۵۸۰
عید جدید ۵۸۵	عید جدید ۵۸۵
عید دینح ۵۸۶	عید دینح ۵۸۶
عید روز بزرگ ۵۸۰	عید روز بزرگ ۵۸۰
عید سعائین ۵۸۵	عید سعائین ۵۸۵
عیدالسلاق ۵۸۵	عیدالسلاق ۵۸۵
عیدالصلیب ۵۸۶	عیدالصلیب ۵۸۶
عید «صوماریا» روز بزرگ ۵۸۰	عید «صوماریا» روز بزرگ ۵۸۰
عید فصیح ۵۸۵	عید فصیح ۵۸۵
عید فطر، نزد یهودیان ۵۸۰	عید فطر، نزد یهودیان ۵۸۰
عید قیامت ۵۸۵	عید قیامت ۵۸۵
عید مظلی (سایبان) ۵۸۰	عید مظلی (سایبان) ۵۸۰
عید میلاد ۵۸۶	عید میلاد ۵۸۶
عیدها، در اسلام، حکمت - ۷۵۷	عیدها، در اسلام، حکمت - ۷۵۷
عیسی، ازدواج - ۳۸۷	عیسی، ازدواج - ۳۸۷
~ در آخرالزمان ۳۸۶	~ در آخرالزمان ۳۸۶
~ در نظر اهل کتاب ۳۸۹	~ در نظر اهل کتاب ۳۸۹
~ فرود آمدن - ۱۳۱	~ فرود آمدن - ۱۳۱
~ کارهای - ۳۷۸	~ کارهای - ۳۷۸
~ معنی فرود آمدن او ۳۸۹	~ معنی فرود آمدن او ۳۸۹
~ نماز او در بی مهدی (ع) ۳۸۷	~ نماز او در بی مهدی (ع) ۳۸۷
~ و کشتی دجال ۳۸۷	~ و کشتی دجال ۳۸۷
عین صیقل خورده ۲۸۸	عین صیقل خورده ۲۸۸
عین صیقلی ۲۹۲	عین صیقلی ۲۹۲

ع

غرابیه و نبوت علی (ع) ۸۲۰	غرابیه و نبوت علی (ع) ۸۲۰
غرانیق، داستان - ۶۵۴	غرانیق، داستان - ۶۵۴
غری، خاکجای علی (ع) ۸۹۰	غری، خاکجای علی (ع) ۸۹۰
غریزه ۳۵۱	غریزه ۳۵۱
غزاله و حجاج ۹۱۹	غزاله و حجاج ۹۱۹
غزوه اُخْد ۶۸۹	غزوه اُخْد ۶۸۹
~ بدرالمیعاد ۶۹۸	~ بدرالمیعاد ۶۹۸
~ بنی قینقاع ۶۷۸	~ بنی قینقاع ۶۷۸
~ بنی النضیر ۶۹۷	~ بنی النضیر ۶۹۷
~ تبوک ۷۱۴	~ تبوک ۷۱۴
~ حنین ۷۱۲	~ حنین ۷۱۲

- ~ خندق ۷۰۰
 ~ خبیر ۷۰۶
 ~ سویق ۶۸۷
 ~ مؤتة ۷۰۸
 ~ وادی القریٰ ۷۰۷
 غُسل، حکمت - ۷۵۳
 غُسلِ میت نزد زردشتیان ۵۷۴
 غُسل، نزد یهودیان ۵۷۹
 غفر ۲۸۶
 غلبه و محبت ۲۲۵
 «غمام» ۲۳۷
 گوکان بر بنی اسرائیل ۴۶۶
 غیر متاهی ۳۵۹
- ف**
- فاران ۷۴۳
 فار قلیط، روح حق است ۷۳۹
 فاصلهٔ آدم تا طوفان ۳۷۰
 ~ ابراهیم و موسی ۳۷۰
 ~ ابراهیم و نوح ۴۷۰، ۳۷۰
 ~ اسکندر و مسیح ۳۷۰
 ~ خروج بنی اسرائیل تا ساختن بیت المقدس ۳۷۰
 ~ داود و عیسی ۳۷۰
 ~ ساختن بیت المقدس تا اسکندر ۳۷۰
 ~ سلیمان و شاسل ۳۷۰
 ~ شاسل و فارس ۳۷۰
 ~ شاسل و سید ۳۷۰
 ~ سید و عیسی ۳۷۰
 ~ طوفان و آدم ۳۷۰
 ~ طوفان تا زادن ابراهیم ۳۷۰
 ~ عیسی و محمد (ص) ۳۷۰
 ~ موسی و داوود ۳۷۰
- ~ نوح و ابراهیم ۳۷۰
 فاضلته ۸۳۳
 فاطمه دختر ابومسلم و خرمیان ۹۶۱
 فاطمی اصغر ۹۷۱
 فاعلی حقیقی ۳۶۰
 ~ غیرمختار ۲۳۸
 ~ مجبور ۲۳۸
 فتح شوش ۸۶۱
 ~ عموزیه ۹۷۷
 فتح الفتوح ۸۵۷
 فتح مکه ۷۱۰
 فترت میان عیسی و محمد (ص) ۴۸۸
 فترت وخی ۶۵۱
 فتنه‌ها ۱۳۱
 فتنه‌های آخرالزمان، در مصحف هرمان ۳۷۷
 ~ چهارگانه در اسلام ۳۷۸
 فتوحات عصر ابوبکر ۸۴۷
 ~ عصر عثمان ۸۶۶
 فجاره، نبرد - ۶۴۶
 فدک و رفتار عثمان ۸۶۹
 فراخ دَرّه آسمان ۲۹۳
 فراست ۱۶۶
 فزاشان یزدگرد، در مرو ۸۶۸
 فرامین ترکان بر شانهٔ گوسفند ۵۷۰
 فرخارای اهل چین ۵۶۸
 فردوس، در عدن ۳۲۵
 ~ در عقاید یهود ۳۴۴
 فرزندان آزادگان ۵۳۵
 فرزندان رسول ۷۳۰
 فرشتگان ۱۳۰، ۲۳۶
 ~ از آتش ۲۴۸
 ~ از نور ۲۳۳، ۲۴۸، ۳۱۳
 ~ ابعاضی از وجود خدایند ۲۵۱

- ~ افضل از صالحان اُمت‌اند؟ ۲۵۵
 ~ دخترانِ خدایند (اعراب جاهلی) ۲۵۰
 ~ در حال عبادت ۲۸۳
 ~ در شعر اُمیّه ۲۴۸
 ~ را آیا ثوابی هست؟ ۲۵۴
 ~ رحمت و عذاب ۲۵۲
 ~ ستارگان‌اند (حزّانیان) ۲۵۰
 ~ سجده - ۱۳۱
 ~ شاگردان خدایند ۲۵۱
 ~ عقلی بی شهوت‌اند ۲۵۶
 ~ قابل رویت‌اند ۲۴۹
 ~ مجبورند یا مختار؟ ۲۵۴
 ~ مکلف‌اند و مجبور ۲۵۴
 ~ نفوس صادق‌اند ۲۵۰
 فرشته‌پرستان ۵۷۳
 فرشته، عظمت آن ۲۵۱
 فرشتهٔ خورشید ۴۱۹
 فرشتهٔ مرگ ۱۳۲
 ~ و شمشیر او ۳۴۴، ۳۹۸
 فرشته‌ای با هر قطرهٔ باران ۹۵۲
 ~ به صورت انسان ۲۴۷
 ~ به صورت شیر ۲۴۷
 ~ به صورت کرکس ۲۴۷
 ~ به صورت گاو نر ۲۴۷
 ~ که آسمانها بر دوش اوست ۲۵۲
 ~ که تیر آرش را به دورها بُرد ۵۰۴
 ~ که هزار سر و در هر سر، هزار چهره دارد ۲۵۳
 ~ که همه دریاها در گودی انگشت اوست ۲۵۲
 فرشته، هر خیر فاضلی است ۲۵۳
 ~ و روح ۳۳۷
 فرعون، اهل بلخ بود ۴۵۹
 ~ کارگزار ضحاک ۴۵۹، ۵۰۳
 فرغانیان و ترکان ۹۸۰
- ~ و المعتر ۹۸۰
 فرغ الاول (از منازل قمر) ۲۸۶
 فرغ الثانی (از منازل قمر) ۲۸۶
 فرمانروایان تمام زمین ۴۳۸
 فروپاشی ستارگان ۱۳۰، ۲۸۹، ۲۹۳، ۳۶۵، ۹۷۸
 فرود پست ۲۵۹
 فروردگان در آیین زردشت ۵۷۴
 ~ در عقاید ایرانی ۳۴۶
 فرورفتن در زمین و هبوط به خدا ۳۰۶
 فروریختن در رمضان و رستاخیز ۳۸۰
 فریدون و ابراهیم ۵۰۲
 ~ و یعقوب ۵۰۲
 ~ و تقسیم زمین ۵۰۳
 «فریشتگان» آیین خرمیان ۵۷۶
 فساد، در ارکان (عناصر) ۲۶۳
 فسخ عزایم و نقض همت‌ها ۱۷۴
 «فشارات» فلاسفه ۴۲۴
 فصوص مرکبه ۲۸۷
 فضا ۵۷۲
 فضا و خلأ، انکار شیئیت - ۱۵۳
 فضایح معتزله ۸۲۹
 فطنت ۱۳۹
 ~ تعریف - ۱۴۰
 فعل طبايع ۲۱۶
 فقر، مرگ اکبر ۳۴۴
 فکرت، تعریف - ۱۴۰
 فلاخنی برای روانهای گناهکاران ۳۴۵
 فلاسفه، نقی دلایل - ۴۲۴
 ~ در عهد فریدون ۵۰۳
 ~ و طبیعت پنجم ۵۷۲
 فلسفه در عهد مأمون ۹۷۳
 ~ و نام آن از فیثاغورث ۲۲۲
 فلک ۱۳۰

- اعظم ۳۰۴
 البروج ۲۴۸
 ثابت ۲۸۱
 چیست؟ ۲۸۱
 زنده است و گویا ۲۲۸، ۲۸۲، ۲۲۸
 ستارگان ثابت ۲۰۴
 قمر ۴۰۷
 مستقیم ۳۰۴، ۲۴۸
 هشتم ۲۸۱
 و عرش ۲۴۸
 فنای بطبع ۲۶۳
 فنای جسم ۳۶۳
 فنای جهان ۳۶۳، ۳۶۴، ۳۶۶
 فنای زمین ۴۰۴
 فنای عالم در نظر پیشینگان ۳۶۴
 فنای عالم در نظر حزانان ۳۶۵
 فنزجان (= پنجگان) ۵۲۵
 فولیة نصرای ۵۸۲، ۵۸۵
 فهم ۱۳۹، ۱۴۳
 تعریف - ۱۴۰
 فیل، ترس مسلمانان از - ۸۴۹
 مرکب شهریاری ۵۳۴
 های آبزهه ۵۳۱
- قائم بنفَس ۱۵۱
 قادر، تعریف - ۱۹۶
 قادسیه، جنگ - ۸۵۰
 قارون، گنجینه‌های ۴۶۲
 قاریان ۵۸۶
 قاف، آنسوی کوه - ۳۰۳
 از زمرد سبز ۳۰۵
 کوه - ۳۰۳، ۲۸۰
- البرز است ۳۰۳، ۵۰۱
 ریشه همه کوه‌هاست ۳۰۵
 قامت‌های بلند عادیان ۴۳۳
 قبایلی حمس، در جاهلیت ۵۷۷
 قبایلی عرب ۶۲۳
 قبر هود ۴۳۲
 قبض روح ۳۴۱، ۳۴۵، ۳۹۸
 قبله، در مسیحیت ۵۸۵
 قحطانی، خروج - ۱۳۱، ۹۲۱
 «قدر» ۲۳۱
 قدر و اندیشه در آن ۲۰۰
 قدرت الاهی بر ظلم و جور ۱۹۹
 و تعلق آن به محالات ۱۹۹
 قدری مذهب ۹۰۸
 قدم اعیان ۲۲۸
 قدمای دیگر ۱۸۶
 قدمای سه‌گانه در عقاید مرقیون ۵۷۲
 قدمای هفده‌گانه آیین یهود ۲۲۹
 قدم طینت و حدوث صبغه ۲۲۷
 قدم عالم ۲۱۱، ۲۲۹
 لوح و قلم ۲۴۴
 و قدرت و علم ۱۹۳
 قدوس ۶۴۹
 قدیم، تعریف - ۱۹۶
 و محدث ۱۵۵
 قدیمی که اهرمن را آفرید ۵۷۳
 قراء ۹۲۱
 «قراء» و کناره‌گیری از علی (ع) ۸۸۳
 قرامطه و ابن ابی الساج ۴۶۷
 و حمله بر حاجیان ۸۲۱
 قرآن، آماج تیر ولید ۹۳۲
 ارتفاع - ۳۹۵
 رستاخیز در - ۴۰۱

- منع از بحث درباره خلق - ۹۷۹
 و سنت، بنیاد شرع ۷۵۱
 قرآن اعظم ۴۲۳
 و اجتماع کواکب ۳۶۹
 قربانی در حج، حکمت - ۷۵۶
 قربانی در هند ۵۶۶
 قرعه‌کشی با تیر ۶۲۹
 قمرطیان و تأویل ۲۵۸
 و زکریه‌بن مهرویه ۹۸۲
 قن ۵۸۶
 قسطنطنیه و فتح آن بر دست مهدی (ع) ۳۸۴
 «قصب» مرواریدی میان تهی ۷۲۶
 قصر آحنف در مروالروذ ۸۶۸
 قصر بابل ۴۴۳
 قصر خلد، تاریخ بنای - ۹۵۷
 قصر خورنق ۵۳۹
 قصیده (= شعر) پارسی مسعودی ۴۹۹، ۵۲۲
 قصیده قطرب در معجزات رسول (ص) ۷۴۵
 قضای الاهی و گناه ۸۳۱، ۲۰۰
 قضاوت‌های سلیمان ۴۷۳
 قضیب رسول (ص) ۹۴۷
 قطام، کابین - ۸۸۹
 قطیعه، دلیل نامگذاری - ۸۱۷
 قلوئیة خوارج ۸۲۲
 قلب (از منازل قمر) ۲۸۶
 قلم ۱۳۰، ۲۳۶، ۲۴۳
 از نور است ۲۴۴
 درازی - ۲۴۴
 عالم علوی است ۲۴۵
 نخستین آفریده ۲۳۱
 و لوح، نخستین آفریده ۲۳۶
 قلمرو جغرافیایی آیین خزمی ۵۷۶
 قلنسوه‌ها و دستور منصور ۹۵۹
- قلیس، کنیسه ابرهه ۵۳۰
 «قنادیل سقف سرای تواند» ۲۸۶
 قندیل‌های آویخته از عرش ۳۳۷
 «قتل» و تاج نوشروان ۵۳۲
 قوس قزح ۱۳۱، ۲۹۶، ۲۹۷
 پس از طوفان پدید آمد ۲۹۷
 قول (در حق تعالی) ۲۰۶
 حد - ۱۵۴
 قوم لوط ۴۴۵
 قوه و ظهور ۳۶۲
 قیاس ۱۲۹، ۱۳۹، ۱۶۱
 قیاس بُرهانی ۱۴۸
 قیاس، تعریف - ۱۴۸
 قیاس درست ۱۴۸
 قیاس شاهد بر غایب ۲۲۰
 قیاسگران ۱۴۸
 قیام زیدبن علی (ع) ۹۳۰
 قیامت هرکس، مرگ اوست ۴۰۶
- ک
 کابین خدیجه ۶۴۷
 کابین سجاج ۸۴۶
 کابین قطام ۸۸۹
 کاستیهای اقالیم زمین ۶۱۵
 کافرکوبهای سیاه‌جامگان ۹۴۷
 «کاما» نام زمین ششم ۳۲۴
 کانهای زر خشباجی ۶۰۴
 کاوه ← کاوی
 کاوه و درفش او ۵۰۲
 کاهنان ۵۸۶
 کبانئون از ثنویه ۵۷۲
 کبریا، ردای حق است ۲۵۷
 کبوتربازی قوم لوط ۴۴۴

کبوتر، در طوفان نوح ۴۲۶	کرکس، فرشته‌ای به صورت - ۲۴۷
کتاب سعدیان ۵۷۰	کرکسهای لقمان ۴۳۱
کتاب و سنت ۱۶۱	~ نمرود ۴۴۴
کتابهای آسمانی، شماره - ۴۱۴	کرنبه، عقاید - ۸۱۷
کتابهای پزشکی و نجوم در ایران ۵۱۱	کُرویت زمین ۳۰۰
کتابهای سوخته ایرانی، گردآوری - ۵۱۱	کزروان، در تفسیر علی (ع) ۸۸۴
کتاب تاریخ ۷۷۱	«کسب» از نظر نجاریه ۸۳۱
کتاب طبقات ۷۷۱	کسری، اخبار رسول (ص) از قتل او ۵۲۱
کتاب معارف ۷۷۱	~ و تغییر مسیر دجله ۶۰۲
کتیبه‌ای در ناحیه دجله ۴۷۳	کسوف ۲۹۲
«کتیفی»های انبیا ۴۱۴	~ در نظر رسول (ص) ۷۳۱
کدو، برای یونس ۴۷۸	~ و علت آن در عقاید یونانی ۲۹۱
کرامیه، فرقه‌های - ۸۳۰	کشتن، در حدود یهود ۵۸۲
~ و تجسیم ۸۲۷	کشته‌های حجاج ۹۲۴
~ و خانقہ ۸۲۷	کعبه، تحولات - ۶۰۷
~ و ایمان ۸۳۰	~ را شیخ بنا کرد ۶۰۶
~ و منافقین ۸۳۰	~ گم شدن - ۱۳۱
«کُز» نزد یهود ۵۷۹	«ک، ف، ر» در میان دو چشم دجال ۲۸۶
کربلا، داستانی - ۹۰۳	کلامِ الاهی، فعلی از افعال اوست ۲۰۶
~ و رافضیان ۹۰۵	کلام باری تعالی ۲۴۴
گردبودنِ مادرِ مروان ۹۳۶	کلامِ جبار، یکی از بیست و هفت آفریده قدیم ۲۳۰
«کردند و نکردند» سلمان فارسی ۸۶۵	کلامِ حق، صفت - ۱۹۷، ۲۰۶
کردها و نژادشان ۵۰۲	کلام موسی که شنید، یکی از بیست و هفت آفریده
گردهای آذربایجان، شورش - ۹۸۱	نخستین ۲۳۰
گُرسی ۱۳۰، ۲۳۶	کلباسه، علت کشتن - ۴۴۲
~ بقای - ۴۰۴	کلمه، در مسیحیت ۵۸۳
~ در برابر عرش ۲۴۷	کُل و جزء ۲۱۲
~ مُستَقَرِّ قدمهاس ۲۴۸	کلیدهای بیت‌المال و طلحه ۸۷۴
~ مکانِ آسمان و بهشت ۲۳۸	کمالِ جسمِ طبیعیِ آلی ۳۵۳
~ و مخلی «دوگام» ۲۴۷	کمان گروهه بهرام ۵۱۶
~ همان عرش است ۲۴۷	کمریستان هندی ۵۶۶
~ همان علمِ الاهی است ۲۴۷	کمریند یزدگرد ۹۲۳
کرکس پرستان ۵۷۳	کُم‌کُم، بر پشت ماهی ۳۰۵

کُون و حدوث ۲۱۲	~ بر و تَر ماهی ۳۰۵
~ و فساد ۲۶۵	کُم‌کُمی که گامهای گاو ماهی بر اوست ۳۰۴
کوه قاف ۲۹۸، ۳۰۵	کمون ۳۶۲
~ از زمرد سبز ۳۰۳	کمونِ جسم ۱۵۶
~ و سبزی آن ۲۸۰	کمون ذات ۱۹۴
کوهها ۳۰۳	کَمیتِ دانشها ۱۲۹
~ استخوانهای زمین ۳۰۴	کنیسه رها، شگفتی - ۶۱۲
~ بی در آسمان ۲۸۳	کنیسه قلیس ۵۳۰
کوهی که از غبار آن باران می‌بارد ۶۱۳	کنیسه‌های بیت‌اللحم ۶۱۰
کهنانت ۱۶۶	کواکب، اندازه - ۲۸۸
کهکشان ۲۹۳	کواکبِ سعد ۲۸۴
کیسانیه و امامت ۸۲۰	کواکبِ ثابتہ ۲۸۱، ۳۶۸
کیفر دزدی در چین ۵۶۹	کواکبِ سیاره متحیر ۲۸۵
کیفر راهزنان در آیین زردشت ۵۷۵	کواکب و نجوم ۱۳۰
کیفر زنا در چین ۵۶۹	کواکب هفتگانه و مراحلِ حیات ۳۲۰
کیفر شورش بر والیان، در دین زردشت ۵۷۵	کوامین ۲۶۲
کیلانِ مروالروذ ۸۶۸	کوامین ۲۸۳
کیومرث، آدم در عقاید ایرانی ۳۲۱، ۴۹۹	کوثر ۲۷۴
~ و ادریس ۴۲۰، ۴۹۹	کوچ تابستانی قبیله ۶۲۶
~ و خط نوشتن ۴۲۰	~ زمستانی قبیله ۶۲۶
	کودکی شاپور ۵۱۳
گ	کور، داستانی - ۴۹۴
گامهای فرشته بر کوهان گاو ۳۰۴	کورها و دورها ۳۳۳
گاو، بر کوهان کُم‌کُم ۳۰۵	کوزیه خوارج ۸۲۲
گاو بنی اسرائیل ۴۶۴	کوسه بنی تمیم و رستاخیز ۳۸۱
گاو، حرمت گوشت آن در هند ۵۶۴	کوسهای سلطان چین در شامگاه ۵۶۹
گاو نر، فرشته‌ای به صورت - ۲۴۷	کوشک پادشاه ایرانی و قُبّه ایلیا ۶۰۹
گاو از بهشت ۳۰۴	کوفه، خاکجای علی (ع) - ۸۹۰
گاو ورزا که زمین بر اوست ۳۰۴	~ ساختن - ۸۵۳
گاه‌انبارها، ازمنه - ۲۷۹	کُون اول (حیوان و نبات) ۳۲۰
~ در عقاید ایرانی ۳۲۱	کُون ثانوی (در صورت تماثل) ۳۲۰
گج، استخراج - ۴۷۴	کُون سوم (بعضی در بعضی) ۳۲۰
گردباد ۱۳۱	کُون چهارم (به صورت اجتماع و تکائف) ۳۲۰

گردونهٔ جمشاد ۵۰۰	لباس آدم و حوّا، یکی از بیست‌وهفت آفریدهٔ نخستین ۲۳۰
گردونهٔ خورشید ۲۹۰	لباس‌ها و آرایش هرمزان ۸۵۵
~ ماه ۲۹۱	«لُبد»، دهر است ۳۳۱
~ ماه و خورشید ۲۹۲	لشکر ارواح ۳۳۱
گرگ سخن گفت ۷۴۷	لشکر جانها ۳۳۶
گرگ یوسف ۴۵۱	«لعین»، عباس بن مأمون ۹۷۴
گرمابه، ساختن - ۴۷۴، ۵۰۰	لغیریه ۵۷۳
گسترش زمین ۲۷۹، ۶۰۶	لفظیه ۸۳۲
گشایش بیت‌المقدس ۳۷۸	لقمان، حکمت - ۴۷۲
گناهان قوم لوط ۴۴۴	~ صاحب کرسها ۵۲۳
گناه داوود ۳۷۱	~ و کرسها ۴۳۱
گنجشکی از گنجشک‌های بهشت ۳۴۷	لکّه ماه ۸۰۷
گنجشک‌های بهشت ۷۳۰	لمس و حس ۳۴۹
گنجشک‌های کسری و قیصر ۸۴۹	لواء در کعبه ۶۳۷
گنجینه‌های یزدگرد، در چین ۸۵۸	لوح ۱۳۰، ۲۳۶
~ و ابن مقفع ۸۶۶	~ درازی - ۲۴۴
گندم، شجرهٔ ممنوعه ۳۳۱	~ در میانهٔ دو چشم اسرافیل ۲۴۴
گَنگ، منع عبور از - ۵۶۵	~ عالم سفلی است ۲۴۵
گواهان، در قانون چین ۵۶۹	~ محفوظ ۲۴۳
گور معاویه، خاکستر - ۹۴۶	~ از مروارید سپید ۲۴۵
گوسالهٔ زرّین ۴۶۴	~ و قلم ۲۴۳
گوسفندِ اُمّ معبد ۷۴۵	~ بقای - ۴۰۴
گوسفندِ مسموم ۷۴۵	لوط، در شعر امیّه ۴۴۵
«گوش» و «دین» ۱۳۸	لیلهٔ الدار ۶۶۷، ۶۶۷
گوشتِ خوک، در شرایع حزانیان ۵۷۱	
گیاه‌خواری «رشته» ۵۶۶	
گیسوان ذوالقرنین ۴۵۸	

ل

م

«مآزف» ۹۶۱

مائیت ۱۸۱، ۱۸۲، ۳۴۹

مائه‌ای در اندلس ۶۱۲، ۹۲۴

مادر چیزها ۱۸۶

مادّهٔ العالم ۱۸۶

مادّهٔ جهان ۱۸۶

لامکان ۳۰۷

~ بودن حق ۱۹۷

لاورد، جَنّی - ۶۵۸

لاها ربا قَدوسا ۱۶۹

مادیان جبرئیل ۴۶۷	~ تالیس ملطی ۳۶۴
«مارج» معنی - ۳۱۴	~ سقراط ۲۲۵
مار، خازن بهشت بود ۳۳۲	مبدع اعیان ۱۶۵
مار سیاه و سپید فتنه ۳۷۸	مبرقع، شورش - ۹۷۷
مار، کشتن - ۳۳۲	مبطلان نظر ۱۲۹
مار و ابلیس ۳۳۲	مبهوتیهٔ خوارج ۸۲۲
مازندران و حمیر ۵۰۵	میثه (= سپیدجامگان) ۹۶۴
مازیار و افشین ۹۷۷	متباین ۳۶۵
ماسندان، سرزمین خرم‌دینان ۵۷۶	متجزی و محسوس ۲۳۵
مأمون، توصیف - ۹۷۳	متجزی و منتشر ۲۳۵
مانویت و زندقه ۵۱۲	مترجم کسری و خیانت در ترجمه ۵۴۴
مانی و هرمز بطل ۵۱۲	متشابه‌الاجزاء، مبدأ موجودات ۲۲۴
ماوراءالنهر، شورش - ۹۲۲	متماسک ۲۳۵
ماهانیهٔ ثنویه ۵۷۱	متناسخه و نسخ و مسخ ۲۶۰
ماه‌پرستان ۵۷۳	متناقض ۳۶۰
ماه، درّه‌ها و کوه‌های - ۲۹۲	متناهی‌الاجزاء ۳۵۹
ماه، لکّه - ۲۹۲	متنسک ۳۱۶
ماه‌های شمسی و قمری نزد یهود ۵۷۹	متواپی، استعمال - ۳۶۴
ماهیانی به شکل انسان ۶۱۳	المتوکل، خلافت - ۹۷۸
ماهیانی که کشتی را می‌بلعند ۶۱۳	متوکلّیه، ساختن - ۹۷۹
ماهی، بر یاد سترون ۳۰۵	مجبّره، اصول عقاید - ۸۳۱
ماهی بلهوت ۳۰۵	~ فرقه‌های - ۸۳۰
ماهیت ۳۴۹	مجذوم، داستان - ۴۹۴
ماهی در شرایع حزانیان ۵۷۱	المجنّه، بازار - ۶۶۴
«مبارک» لقب ابراهیم‌بن مهدی ۹۷۲	مجوّره، اصول عقاید - ۸۳۱
مباشرت جس ۱۳۹	مجوّره، فرقه‌های - ۸۳۰
مبدأ آفرینش در نظر ابن ابی‌العوجاء ۱۸۵	مجوسان عرب ۵۹۹
~ مانی ۱۸۵	~ از ثنویه ۵۷۲
مبدأ موجودات از نظر ابیقورس ۲۲۴	~ و انکار معجزات ۵۰۳
~ ارسطاطالیس ۲۲۵	~ در روم ۵۹۹
~ افلاتن ۲۲۵	~ عقاید - ۲۲۸
~ انقسیمانس ۳۶۴	~ و عقیدهٔ ایشان در باب کسی که پادشاهی را
~ انکسمندرس ۳۶۴	بدیشان باز می‌گرداند ۳۸۸

- ~ و عمر دنیا ۳۱۰
 مجیب ۱۴۷
 مجیر ۱۴۷
 محاصره عثمان ۸۷۳
 محبت و غلبه ۲۲۵
 مُخَدَّث ۳۶۲
 محدثات ۳۳۳
 محدث بودن جهان ۴۳۶
 محسن بن علی (ع) ۷۷۴
 محسوس ضروری ۱۴۰
 محمد بن سلیمان، شورش - ۹۷۱
 محنت احمد بن حنبل ۹۷۷
 مخاریق انبیای رازی، نقد - ۴۷۷
 «مخالیف یمن»، معنی - ۶۰۰
 مختار و دعوی معجزات ۹۱۱
 مخرقه ۱۵۷
 ~ اهل - ۱۶۱
 مخصفه رسول ۹۴۷
 مُخَلَّى السرب ۳۶۱
 مداخله و مجاورت ۳۵۰
 مداین، فتح - ۸۵۴
 مدبرات دوازده گانه ۲۲۸
 ~ هفتگانه ۲۲۸
 مدب دنیا ۳۶۷
 ~ ، در اندیشه ایرانیان ۳۱۰
 مدعیان نبوت پس از رسول (ص) ۸۳۹
 مد و اماله در عبری ۷۴۳
 مراتب نظر ۱۲۹
 مراقبه، در اندیشه هندی ۵۶۵
 مرجانی به اندازه زمین ۴۰۳
 مُرَجَّه ۷۹۱
 مُرَجَّه، اصول عقاید - ۸۲۹
 «مرجی» از نظر معتزله ۸۲۸
 مردم گیاه ۳۲۱
 مرده در گور صداها را می شنود ۳۴۶
 مُرْده و احساس ۳۴۸
 مرزبانان ۵۳۲
 مرزبانان حمیری در چین ۵۲۴
 ~ و بهرام بن هرمز ۵۱۲
 مرزهای آخرت و کوه قاف ۳۰۳
 مرثیه مسیلمه کذاب ۸۴۵
 مرقونیه ثنویه ۵۷۱
 ~ نصاری ۵۸۲، ۵۸۵
 ~ و سه قدیم ۵۷۳
 مرقیون و سه قدیم ۵۷۲
 مرگ اسکندر، داستان - ۵۰۹
 مرگامرگی در آستانه رستاخیز ۳۷۷
 «مرگ اکبر» فقر است ۳۴۴
 مرگ، حقیقت - ۳۹۸
 مرگ و زندگی ۳۳۶
 ~ چیست؟ ۳۵۱
 ~ عَرَض اند ۳۵۱
 ~ یعنی چه؟ ۳۴۴
 مرو و فراشان یزدگرد ۸۶۸
 مروارید سپید و باقوت سرخ ۲۴۵
 مروان، مادرش کرد بود ۹۳۴
 مزاج ترکیبات ۴۰۷
 مزدک و برمکیان ۹۶۹
 مزدکیان عرب ۵۷۶
 ~ و قباد ۵۴۱
 مسا، جنی - ۶۵۸
 مساجد بزرگ ۶۱۰
 مساجد ختن ۵۹۶
 مستجیر ۱۴۷
 المستعین، خلافت - ۹۸۰
 مستقبل و مستدبر ۲۱۵

- مسجد ضرار ۶۷۷
 مسجد دمشق، شگفتی - ۶۱۲
 مسجد عمر در بیت المقدس ۸۵۹
 مسجد قبا، تأسیس - ۶۷۵
 مسجد کوفه، ساختن - ۸۵۳
 مسجد مدینه، تاریخ - ۶۰۸
 مسجد نیشابور و جامعه های عثمان ۸۶۸
 مسح سر، نزد یهود ۵۷۹
 مسخ ستاره ناهید ۴۲۰
 مسرئ و معراج ۶۶۰
 «مُسلمان»، استعمال کلمه در قرن دوم ۹۵۵
 مسلمانان اهل نظر ۴۱۹
 مسلمانان بر درگاه یزدگرد ۸۵۰
 مسمی و اسم ۱۶۷
 مسیح و دجال ۲۸۵
 مسیح، فرمانروایی - ۳۶۶
 ~ هنوز نیامده است ۳۶۶
 مسیحیان و حزائیان ۵۸۳
 ~ و عیسی ۴۸۵
 مُسَيَّلَمَة کَذَّاب ۸۳۹، ۸۴۳
 ~ و دعوی شرکت در نبوت ۸۴۴
 مشابهت و امتزاج ۲۲۸
 مشارق و مغارب ۳۹۱
 «مشاره» های ضحاک ۵۰۱
 مشاهده و عیان ۳۴۹
 مُشَبَّه، در نظر معتزله ۸۲۷
 مُشَبَّه، آراء - ۱۸۲
 مشرقها و مغربها ۲۸۹
 مشرکان عرب ۱۶۸، ۲۵۰، ۳۶۶
 مشترک، در نظر معتزله ۸۲۷
 مشفق ۷۴۰
 مشکویه نبوت ۲۵۴
 مشیت، از نظر هشام بن حکم ۱۹۷
 مصحف عثمان ۸۷۰
 مصحف هرمزان و فتنه های آخرالزمان ۳۷۷
 مصرف زکات در آیین زردشت ۵۷۴
 مُصَفَّدَة هند ۵۶۶
 مطران ۵۸۶
 مطووعه ۹۴۸
 مطهرات، نزد یهود ۵۷۹
 مطیین ۶۳۷
 معاذیه و گناه ۸۳۰
 معاذیه و یحیی بن معاذ ۸۳۰
 معارض ۱۴۷
 «معارض له» و مسئول ۱۴۷
 معارضه ۱۲۹، ۱۶۰، ۲۱۲، ۲۱۸
 ~ ، انواع - ۱۴۷
 ~ تعریف - ۱۴۷
 معارضه پرستش به پاسخ ۱۴۷
 ~ دعوی به دعوی ۱۴۷
 ~ دلیل به دلیل ۱۴۷
 ~ علت به علت ۱۴۷
 ~ و مقابله ۱۴۷
 معاویه، اموال - ۹۰۰
 ~ دعوی خلافت - ۸۷۵
 معبدیه خوارج ۸۲۲
 الْمُعْتَزَلَة، خلافت - ۹۸۰
 معتزله بصره ۸۲۸
 ~ بغداد ۸۲۸
 ~ بنیاد عقاید - ۸۲۷
 ~ علت نامگذاری ۸۲۸
 ~ و اصحاب کهف ۴۸۹
 ~ و حدود قرآن ۸۲۸
 ~ و رویت خداوند ۸۲۸
 ~ و مفهوم صراط ۲۷۲
 معتزلی از دید جاحظ ۸۲۹

~ فروتر از عقل ۱۸۲	~ و زکات، رابطه - ۸۳۸
~ کمالی جسم طبیعی است (ارسطو) ۳۵۲	نمازهای فریضه در شب اسراء ۷۵۴
~ مکان - ۳۴۴	~ نزد یهود ۵۸۰
~ ناطقه ۲۸۲، ۳۱۴	نمازهای نصاری ۷۵۴
~ ناطقه حیوانی ۲۸۸	~ یهود ۷۵۴
~ و روح ۳۴۳	نمرود و پشه ۴۴۴
~ و روح، رابطه - ۲۵۳	~ و ضحاک ۴۳۸
~ و عقل ۱۴۱	~ و کرکسها
~ و لوح ۲۴۸	~ و کیکاووس، مقایسه - ۵۰۵
~ و ماهیت آن ۳۲۶	نم‌ها ۲۹۳
نفوس، پس از مرگ ۴۰۷، ۳۵۳	نوح و جمشاد ۴۲۵
نقی شییئت از حق تعالی (جهم‌بن صفوان) ۱۹۸	~ و نوحه ۴۲۱
~ صفت از حق ۱۹۸	نور آتشی بینایی ۳۵۴
~ غرض‌ها ۳۵۲	نور، آغاز آفرینش در عقاید یهود ۲۳۳
نکاح، حکمت - ۷۵۷	~ آفریدگار خیر است ۲۲۸
نقد معطله ۵۶۱	نور بینایی و نور هوا ۲۵۴
«نقره قفا» ۵۷۰	نور هوایی ۳۵۴
نقش انگشتری رسول ۷۰۷	نور، زنده است ۲۲۸
نقش بیستون ۵۲۱	نور و رجا، دریای سبز - ۲۵۶
نقش نگین بهرام گور ۵۱۶	نوروز در آیین زردشت ۵۷۴
نقض جمله از رهگذر تفسیر ۱۶۰	نور، یکی از قدمای هفده گانه ۲۲۹
نقل علوم به زبان عرب ۹۷۳	نور و ظلمت، در آیین صابئین ۲۳۰
نقیبان ابومسلم ۹۴۴	~ ، نخستین آفریده در عقاید اسلام ۲۳۱
~ عباسی ۹۴۰	نور علوی و سفلی ۲۳۷
نقیض شیء لاشیء ۱۵۱	نور محمد (ص) و علی (ع)، نخستین آفریده در
نقیض مثبت منفی ۱۵۱	عقاید بعضی از شیعه ۲۳۳
~ موجود معدوم ۱۵۱	نوره، استخراج - ۴۷۴، ۵۰۰
نماز برای ستارگان ۵۷۱	~ و زرنیخ، استخراج - ۴۷۶
~ چهار رکعتی، فرض شدن - ۶۷۶	نوری ناب و ظلمتی ناب ۲۲۸
~ حکمت - ۷۵۳	نوع، حد - ۱۵۴
~ خوف ۶۹۸	نون، دومین آفریده در عقاید مسلمانان ۲۳۱
~ در مسیحیت ۵۸۵	~ قبل از آفرینش آب ۲۳۲
~ نزد حزائیان ۵۷۱	نیرنجات اهل هند ۵۶۴

~ مسیلمه ۸۴۳	وزارت از آن برامکه ۹۶۸
~ المقتع ۹۶۳	وزن اعمال ۲۷۳
نیرنگ عمرو عاص ۸۸۱، ۸۸۶	وزیر آل محمد ۹۴۴
نیروی انبساط ۳۴۹	«وصائل» ۶۰۷
نیروی پیوسته به هیولن ۲۲۶	وضف و صفت، فرقی - ۱۵۴، ۱۹۲
نیشابور، فتح - ۸۶۸	وصیت اسکندر به مادرش ۵۰۹
نهدد ملت هند ۵۶۳	«وصیله» در جاهلیت ۵۷۷
	وضو، حکمت - ۷۵۲
	~ نزد یهود ۵۷۹
و	«وعید» معتزله ۸۲۷
واپسین هویت‌ها ۱۸۶	وَقْدُ السَّبَاعِ ۷۰۵
الوائق، خلافت - ۹۷۷	وقواق آدمی چهره ۶۱۳
واجب، تعریف - ۱۴۴	ولایت‌عهدی رضا (ع) ۹۷۲
وادی السباع ۸۷۷	ولی امر ۷۶۵
وادی القری، غزوه - ۷۰۷	ولید و رفتار او با قرآن ۹۳۲
واقفیه، دلیل نامگذاری - ۸۱۷	و هز و فتح یمن ۵۳۳
وبا، در میان روس‌ها ۵۹۸	وَهْمُ ۱۳۹، ۱۴۳
وبار، توصیف سرزمین - ۴۲۹	~ تعریف - ۱۴۰
وجوب حجت عقل ۱۴۳	~ و تقدیر ۳۴۹
«وَجْهُ اللَّهِ» از نظر یمانیه ۸۲۶	ویرانی جهان ۴۰۶
وحدت انبیاء نزد خرمیان ۵۷۵	ویرانی شهرها ۶۱۸
~ ذات و صفت نزد معتزله ۱۹۲	
~ ذائقه و لامسه ۱۴۳	
~ «عَلَّتْ» و «حَدَّ» ۱۴۶	ه
~ وجود از دید با یزید ۳۲۹	هادی، خلافت - ۹۶۴
وحی، آغاز - ۶۴۸	هاروت و ماروت ۴۲۰
~ ، تعریف - ۲۰۵	هارون الرشید، خلافت - ۹۶۶
~ فترت - ۶۵۱	هاشمی، خروج - ۱۳۱
~ نیروی قدسی ۲۰۵	هاله خورشید ۲۹۷
~ و استمرار آن نزد خُرمَدینان ۵۷۵	~ ستارگان ۲۹۷
~ و الهام و توفیق، تفاوت - ۲۰۵	~ ماه ۲۹۷
~ و رسالت، کیفیت - ۲۰۵	هامان، اهل سرخس ۴۵۹
~ همچون صدای جرس ۶۷۰	«هامه» در جاهلیت ۳۴۵، ۳۴۶، ۵۷۷
وَدَّ، بُت - ۵۷۲	هاویل ۳۱۶

هاویه ۳۳۹	~ فرشته ۶۶۱
هجرت به حبشه ۶۵۴	~ کشته ۴۶۵، ۴۸۲، ۸۵۹
هجرت، سال - ۶۷۷	هفت آسمان ۳۰۷
هُدُودِ سلیمان ۴۷۵	~ اقلیم ۵۰۰، ۵۸۹
«هذه» ای در رمضان و رستاخیز ۳۸۰	~ تن از قوم لوط ۴۴۶
هرات و رامشگران یزدگرد ۸۶۸	~ رودخانه که جمشاد حفر کرد ۵۹۴
هرامیل، فرشته روز ۲۹۹	~ زمین ۳۰۷
هر شنبه، رستاخیزی است ۴۰۶	~ سال و هفت ماه و هفت روز ۴۵۴
هرقلی، دینار - ۶۳۸	~ غُسلِ مَسِّ مِيت نزد یهود ۵۸۱
هرمز، یزد، یزدان در سخن ایرانیان ۱۶۸	~ قدیم در عقاید منانیه ۵۷۲
~ و آغاز فرمانروایی او ۳۶۵	~ کرکس لقمان ۴۳۱، ۴۳۲
هرمزبان با سر و شکلی ایرانی ۸۵۵	~ مدبر ۲۲۸
~ ، حیلۀ او برای زنده ماندن ۸۵۶	~ وَجَب بودن خدا ۸۲۶
~ قربانی قتلِ عمر ۷۸۷، ۸۵۶	هَقَّة ۲۸۶
~ و دیدارِ عمر ۸۵۵	همیانی برای روانهای صالحان ۳۴۵
~ و قتل او ۸۶۵	هند = بصره ۸۵۳
هرمس، قبل از آدم ۳۳۳، ۳۶۹	هندِ جگرخوار ۶۹۰، ۶۹۲
~ همان اخنوخ است ۳۳۳، ۳۶۹	هندیان مسلمانان را نجس می دانند ۵۶۴
هریریه = روندیه ۸۲۰	~ و ریاضت ۵۶۷
هزار رکعت در شبانه روز ۹۳۷	~ و گیاهخواری ۵۶۶
هزار عالم ۳۱۶	هنه ۲۸۶
هزار نوح قبل از نوح ۳۱۴	هوا، برگرد آب ۳۰۴
هزار و دویست آدم قبل از آدم ۳۰۹، ۳۱۴	~ مبدأ موجودات (انقسامنس) ۲۲۴
هشام و جسمیت باری تعالی ۱۵۱	~ مبدأ موجودات ۳۶۴
هشامیه، عقاید - ۸۲۶	~ یکی از قدمای هفده گانه ۲۲۹
~ و جبر و تشبیه ۸۲۱	هودج عایشه ۸۷۸
هشتادوپنج هزار سال طاعتِ ابلیس ۳۱۰	هود و صالح معاصرِ جمشاد ۴۳۵
هشت هزار عالم ۳۱۶	هُوَّة یرموک ۸۵۹
هفتاد پادشاهی در ایران ملوک الطوائفی ۵۰۹	هویت ذات ۱۸۱
هفتصد دانه از هر دانه ای ۵۱۷	هیاطله ۸۶۸
هفتادوچهار سربه و غزوه ۶۷۷	هیأت ماهیت ۳۴۹
هفت هزار پلۀ قصر بابل ۴۴۳	هیأت و صنعت ۳۶۰
هفتاد هزار حجاب ۲۵۶	هیربدان ۵۰۱، ۵۰۶، ۵۰۹

هیکل و تاج نوشیروان ۵۳۲	یذ بیضا ۴۶۶
هیولنی ۱۷۹، ۱۸۶، ۳۶۴	یرموک، جنگ - ۸۵۹
~ تعریف - ۱۵۷	یزدگرد خشین، نامگذاری - ۵۱۵
~ جوهری خالی از اعراض ۳۶۱	یزدگرد در آسیای زرق ۸۶۷
~ جوهری قدیم ۱۵۷	~ رفتار او با ترکان ۸۶۷
~ حدوتِ اعراض در - ۱۵۷	~ سرنوشتِ نامعلوم - ۸۶۷
~ فروتر از نفس ۱۸۲	~ فرزندان - ۸۶۷
~ مذهب - ۱۵۷	~ کشته شدن - ۸۶۷
هیولایِ قدیم ۲۲۶	~ کمربند - ۹۲۳
~ موهوم مذهبِ فلاسفه ۲۳۴	~ و نمایندگان اسلام ۸۵۱
	~ همراهان - ۸۶۷
ی	یزید، بیعت - ۹۰۱
«یاثارات الحسین» ۹۱۱	الیسح و الیاس ۴۷۰
یاران رسول (ص)، شمار - ۷۷۱	~ و خضر ۴۵۷
یاره های کسری در دست سراقه ۸۵۴	یعقوب لیث، شورش - ۹۸۱
یاقوت، آسمان سوم از - ۲۸۰	یعقوبیه نصاری ۵۸۲، ۵۸۳، ۵۸۵
~ سرخ، در دو سوی لوح محفوظ ۲۴۵	یغوث، بیت - ۵۷۳
یاقوتی از بهشت بر کوهانِ گاو ماهی ۳۰۴	یقین، تعریف - ۱۳۹
~ سبز از نور که آب را از آن آفرید ۲۳۲	یکشنبه روز آغاز است ۲۶۸
یاجوج و ماجوج ۳۱۶، ۳۷۴	~ روز خورشید ۵۷۱
~ از مشرق اند ۳۹۴	یک نان به هفتاد درهم ۹۲۰
~ توصیف - ۵۹۶، ۶۱۴	یمانیه و تأویل مُردار و شراب ۸۲۱
~ تیر افکندن به آسمان ۳۹۳	~ و صورتِ انسانی خدا ۸۲۱
~ خروج - ۳۹۳	~ و «وَجَدَ اللّٰهَ» ۸۲۶
~ ترکان اند ۳۹۴	یمن و فتح آن بدستِ هوز ۵۳۳
~ دیلمیان اند ۳۹۴	یوذهانیة نصاری ۵۸۲
~ در روزگار عیسی ۳۸۹	یوزپرستان ۵۷۳
~ سر ۳۹۳	~ هند ۵۶۶
~ سه اُمّت - ۳۹۲	یوشع و رَدّ الشمس ۴۸۶
~ قلمرو - ۳۹۲	یوسف البرم، شورش - ۹۶۳
~ و گفتنی «انشاءالله» ۳۹۳	«یونس اندر دهان ماهی شد» ۴۷۷
یبروح الصنمی ۳۲۱	«یوسف» پیامبر پریان ۳۱۳، ۳۱۴
یخ از موصل برای خلیفه در بغداد ۹۶۲	یوسف و زلیخا و سودابه و سیاوش، مقایسه - ۵۰۶

یهود، سه نماز - ۷۵۴

~ و شرایع ایشان ۵۷۸

یهودیان خزر ۵۹۷

~ در یمن ۵۲۷

~ و عیسی ۴۸۵

یهودیت در عرب ۵۸۶

مشخصاتِ مراجعِ مقدمه و تعلیقات

(۱) فارسی و عربی:

الأناز الباقية عن القروى الخالية، ابوریحان بیرونی، چاپ زاخاتو، لیبزیک، ۱۹۲۳.

انازالبلاد، زکریای قزوینی، چاپ گوتینگن ۱۸۴۸ و چاپ بیروت ۱۹۶۰.

الأراان الطبیعیة، ← ارسطوطالیس فی النفس.

اینده، مجله فرهنگ و پژوهشهای ایرانی، بمدریت ایرج افشار، سال هفدهم (آذر و اسفند ۱۳۷۰) مقاله «پدید آمد از فرّ او کانی زر» بقلم دکتر محمد دبیرسیاقی، صفحه ۶۷۰ به بعد.

اخبار البلدان، ابن فقیه همدانی، نسخه خطی کتابخانه آستان قدس رضوی (مشهد) شماره ۵۲۲۹.

الاخبار الطوال، ابوحنیفه احمد بن داود الدینوری، تحقیق عبدالمنعم عامر و جمال الدین الشیال، قاهره، دار احیاء الکتب العربیة، ۱۹۶۰.

اخبار غیبین شریة جرهمی، ضمیمه التیجان فی ملوک حمیر.

ارسطوطالیس فی النفس، (شامل الآراء الطبیعیة فلوطرخس و الحاش و المحسوس ابن رشد و النبات منسوب به ارسطو) راجعها علی اصولها الیونانیة و شروحها و قدم لها عبدالرحمن بدوی، دارالقلم، بیروت.

اساس البلاغة، زمخشری، قاهره ۱۹۲۳.

أسد الغابة فی معرفة الصحابة، ابن اثیر، چاپ مطبعة و هیئة ۱۲۸۵ هـ. ق.

اسرار التوحید فی مقامات الشیخ ابی سعید، محمد بن منور میهنی، تصحیح محمدرضا شفیعی کدکنی، تهران، آگاه ۱۳۶۶.

اشعار پراکنده قدیمترین شعرای فارسی زبان، ژیلبر لازار، جلد دوم متن اشعار، تهران انستیتو ایران و فرانسه ۱۹۶۴/۱۳۴۲.

- الأصابع في تمييز الصحابة، ابن حجر عسقلاني، كلكتة، ۱۸۸۸.
- الأعلاق النفيسة، ابن رسته، طبع دخويه، ليدن، ۱۸۹۲.
- الاعلام، خيرالدين الزركلي، الطبعة الثالثة، تاريخ مقدمه ۱۳۸۹/۱۹۶۹.
- أعلام النبوة، ابوحاتم احمد بن حمدان رازی، بکوشش صلاح الصاوی و دیگران، تهران انجمن شاهنشاهی فلسفه ۱۳۹۷ هـ.ق.
- الاعلام بمناقب الاسلام، ابوالحسن العامري النيسابوري، به اهتمام محمد غلاب، قاهره.
- الأغانى، ابوالفرج الاصبهاني، چاپ دارالکتب ۶۱-۱۹۲۳.
- الأکلیل، محمد بن حسن بن احمد همدانی، قاهره، ۱۹۶۳.
- الألف المختارة من صحيح البخاري، اختيار و شرح عبدالسلام محمد هارون، دارالمعارف، مصر ۱۹۶۱.
- الأمامة والسياسة، ابن قتيبة، مصر، مطبعة مصطفى محمد.
- إنتاج الأسماع، تقى الدين مقریزی، تصحيح محمود محمد شاکر، قاهره ۱۹۴۱.
- أنتهين ابي الفلنت، حياته و شعره، دراسة و تحقيق بهجة عبدالغفور الحدیثی، بغداد، مطبوعات وزارة الاعلام، ۱۹۷۵.
- الأنسابة، ابوسعید سمعانی، چاپ عکسی مارگلیوث، چاپ بریل ۱۹۱۲ و چاپ حیدرآباد دکن ۱۳۹۶/۱۹۷۶.
- أنوار التنزيل (تفسير بضاوی) عبدالله بن عمر بضاوی، مصر ۱۳۸۸/۱۹۶۸ افسست تهران، مروی، ۱۳۶۳.
- الأنوار الزاهية في ديوان ابي العتاهية، جمعة احدالباة اليسوعيين، بيروت ۱۸۸۷.
- الأنوار و المراقب، قرقسانی، چاپ لئون نموی Leon Nemoy، نیویورک، ۱۹۴۳-۱۹۳۹.
- ایام العرب في الاسلام، تألیف محمدابوالفضل ابراهیم و علی محمد البجاوی، داراحیاء الکتب العربیه، قاهره، ۱۹۵۰.
- ایضاح المکتون في الذیل علی کشف الفنون، اسماعیل پاشا بغدادی، چاپ استانبول، ۱۳۶۴/۱۹۴۵.
- البدایة و النهایة، ابن کثیر، مصر ۱۹۳۲.
- البدء و التاريخ، نسخه خطی کتابخانه داماد ابراهیم پاشا، در سلیمانیه، شماره 918 خط نسخ خلیل بن حسین کردی و لاشجرودی بتاريخ ۶۶۳ فیلم شماره 645 کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران.
- البدء و التاريخ، المنسوب الی ابي زيد البلیخی و هولمطهر بن طاهر المقدسی، قداعتی بنشره و ترجمته من العربیة الی الفرنسویة، الفقیر المذنب کلمان هوار، باریز ۱۸۹۹-۱۹۰۱.
- برهان قاطع، محمد بن حسین خلف تبریزی، تحقیق و حواشی دکتر محمد معین، تهران، زوار، ۱۳۳۰.
- بیان الأديان، ابوالمعالی محمد بن حسین العلوی، بکوشش هاشم رضی، تهران.
- البیان و التبیان، جاحظ، چاپ حسن السندی، قاهره ۱۹۴۷.
- تایخ العروس، محمد مرتضی الزبیدی، مصر المطبعة الخيرية، ۱۳۰۶ هـ.ق.
- تاریخ ابن اثیر (الکامل فی التاريخ)، عزالدین ابن اثیر، مصر ۱۲۹۰ هـ.ق.
- تاریخ الأديب الجغرافي القرظي، اغناطيوس کراتشکوفسکی، نقله الی اللغة العربیه صلاح الدين عثمان هاشم، لجنة التأليف و الترجمة و النشر.
- تاریخ الأمم و الملوك (=تاریخ الطبری) محمد بن جریر الطبری، قاهره، ۱۹۳۸.

- تاریخ بلعمی، ابوعلی محمد بن محمد بلعمی، به تصحیح محمدتقی بهار (ملک الشعراء)، بکوشش محمد پروین گنابادی، تهران، زوار، ۱۳۵۳.
- تاریخ بناکتی (روضه اولی الالباب فی معرفة التواریخ و الانساب) فخرالدین داود بن محمد بناکتی، بکوشش دکتر جعفر شعار، تهران انجمن آثار ملی ۱۳۴۸.
- تاریخ الثرات القرظی، فواد سرگین، نقله الی العربیة محمود فهمی حجازی و جماعه اخرى، افسست کتابخانه آية الله مرعشی، قم ۱۴۱۲ هـ.ق.
- تاریخ تعالی، مشهور به غر اخبار ملوک الفرس و سیرهم، عبدالملک بن محمد بن اسماعیل ثعالبی نیشابوری، باره نخست ایران باستان، پیشگفتار و ترجمه محمد فضالی، تهران، نشر نقره، ۱۳۶۸، نیز مراجعه شود به غر اخبار ملوک الفرس.
- تاریخ الخلفاء (از مؤلفی نامعلوم احتمالاً در قرن پنجم) چاپ عکسی، مسکو ۱۹۶۸.
- تاریخ الخلفاء، سیوطی، چاپ محمد محیی الدین عبدالحمید، قاهره ۱۹۵۲.
- تاریخ الطبری، محمد بن جریر طبری، تحقیق دخویه، لیدن، ۱۹۰۱-۱۸۷۹.
- تاریخ دمشق، ابن عساکر، تصحیح صلاح الدین المنجد، دمشق.
- تاریخ نیشابور، محمد بن حسین خلیفه نیشابوری، ترجمه و تلخیص تاریخ نیشابور ابوعبدالله حاکم نیشابوری، نسخه حسین چلبی بشماره 774 فیلم شماره 145 کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران.
- تاریخ یعقوبی، احمد بن واضح یعقوبی، نجف ۱۳۵۸ هـ.ق.
- تحقیق مالیهند، ابوریحان بیرونی، حیدرآباد دکن، ۱۳۷۷/۱۹۵۸.
- تحقیق النصره بتلخیص معالم دار الهجرة، ابوبکر بن حسین مراغی، تصحیح محمد جواد الاصمعی، مصر ۱۹۵۵.
- تذکره الخلفاء، شمس الدین محمد ذهبی، حیدرآباد دکن، الطبعة الرابعة ۹۰-۱۳۸۸/۷۰-۱۹۶۸.
- ترجمة المسالك و الممالک، با عنوان مسالك و ممالک تألیف ابواسحق ابراهیم اصطخری، بکوشش ایرج افشار، تهران، بنگاه ترجمه و نشر کتاب ۱۳۴۷.
- تصوف اسلامی و رابطه انسان و خدا، رینولد ا. نیکلسون ترجمه و حواشی بقلم محمدرضا شفیعی کدکنی، تهران، توس ۱۳۵۸.
- تفسیر ابوالفتح رازی (روض الجنان) چاپ وزارت معارف، با ذیل محمد قزوینی، تهران.
- تفسیر تیان، شیخ ابوجعفر طوسی، نجف ۱۹۶۳.
- تفسیر الشیخ الاکبر (منسوب به محیی الدین ابن عربی و در اصل از آثار عبدالرزاق کاشانی) چاپ سنگی، ۱۸۷۴/۱۲۹۱.
- تفسیر غریب الحدیث، ابن حجر، مصر، مطبعة الامام.
- التمثیل و المحاضرة، ابومنصور ثعالبی، تحقیق عبدالفتاح محمدالحلو، قاهره، داراحیاء الکتب العربیه، ۱۳۸۱/۱۹۶۱.
- التنبیه و الاشراف، مسعودی، چاپ عبدالله اسماعیل الصاوی، قاهره، ۱۹۳۸.
- التنبیه و الزد علی أهل الأهواء و البدع، ابوالحسن محمد بن احمد ملطی شافعی، قاهره، ۱۹۴۹.

- التیجانی فی غلوک جمیر، وهب بن منبه،* روایت عبدالملک بن هشام، حیدرآباد دکن ۱۳۴۷.
- تماز القلوب فی المضاف والمنسوب،* ابومنصور ثعالبی نیشابوری، تحقیق محمد ابوالفضل ابراهیم، دار نهضة مصر، ۱۹۶۵.
- جَهْرَةُ حُطَبِ الْعَرَبِ،* احمد زکی صفوت، قاهره ۱۹۳۳.
- جوامع السيرة و خمس رسائل،* ابن حزم، تحقیق احسان عباس و ناصرالدین الاسد، دارالمعارف، مصر.
- الخدود و الحقایق،* ابوالقاسم علی بن حسین بن موسی (سید علم الهدی) بکوشش محمدتقی دانش‌پژوه، در یادنامه کنگره هزاره شیخ طوسی، دانشکده الاهیات مشهد.
- حدود العالم،* بکوشش دکتر منوچهر ستوده، تهران انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۴۰.
- حدود العالم،* با تعلیقات و مقدمه بارثلد و مینورسکی، ترجمه میرحسین شاه، کابل پوهنتون کابل، ۱۳۴۲.
- الخصارة الاسلامیة فی القرن الرابع،* آدم متر، نقله الی العربیه محمد عبدالهادی ابوری، قاهره، لجنة التألیف و الترجمة ۱۹۵۷/۱۳۷۷.
- حياة الحيوان الکبری،* کمال الدین محمد دمیری به همراه عجایب المخلوقات زکریای قزوینی، قاهره ۱۳۹۰/۱۹۷۰ افسست تهران (رضی - ناصر خسرو) و چاپ مصر ۱۲۹۲ و چاپ ۱۹۵۴.
- خاندان نوبختی،* عباس اقبال آشتیانی، چاپ دوم، تهران، کتابخانه طهوری ۱۳۴۵ ه.ش.
- خريدة التجایب و قریدة الفرایب،* سراج‌الدین ابوحنیف عمرالوزدی، الطبعة الثانية، مطبعة مصطفى البابی الحلبي و اولاده بمصر، قاهره، ۱۹۳۹/۱۳۵۸.
- دايرة المعارف بزرك اسلامی،* زیر نظر کاظم بجنوردی، تهران - ۱۳۶۷، مقالات «آدم» از دکتر احمد تفضلی و «ابن مقفع» از کتر عباس زریاب خویی.
- ذو المشور،* جلال‌الدین سیوطی، چاپ افسست اسلامیه. تهران.
- دلائل النبوة،* ابونعیم اصبهانی، حیدرآباد دکن، ۱۹۵۰.
- دیوان ابی تمام،* بیروت ۱۸۸۷.
- دیوان الأعشى الکبیر،* میمون بن قیس، شرح و تعلیق م. محمدحسین، مکتبه الآداب بالجمامیز.
- دیوان ابرو القیس،* بیروت ۱۹۵۸.
- دیوان افضة بن ابی الصلت،* چاپ بشیر یموت، بیروت، ۱۳۵۲/۱۹۳۴.
- دیوان البختری،* چاپ قسطنطنیه، ۱۳۰۰ قمری.
- دیوان خسان بن ثابت،* به کوشش Hartwig Hirschfeld اوقاف گیپ، لیبن، ۱۹۱۰.
- دیوان ذیحیل،* چاپ محمدیوسف نجم، بیروت، ۱۹۶۲.
- دیوان سنائی،* مجدودبن آدم سنائی، به تصحیح مدرس رضوی، تهران، سنائی ۱۳۵۴.
- دیوان السید الجفیری،* تصحیح و گردآوری شاکر هادی شکر، بیروت.
- دیوان غنیدالله بن قیس الرقیات،* تحقیق و شرح محمدیوسف نجم، بیروت ۱۹۵۸.
- دیوان علی بن جهم،* باهتمام خلیل مردم بک، دمشق، ۱۹۴۹.
- دیوان کعب بن مالک الانصاری،* دراسة و تحقیق سامی مکی العانی، بغداد، ۱۹۶۶.
- دیوان نیند،* چاپ دار صادر، بیروت ۱۳۸۶/۱۹۶۶.

- دیوان النایفة،* به کوشش هارتویک در نیورگ، پاریس ۱۸۶۸.
- ربیع الابرار و نصوص الاخبار،* محمودبن عمر زمخشری، تحقیق سلیم النعیمی، بغداد [افست قم، شریف‌الرضی ۱۴۱۰].
- زین الاخبار،* گردیزی، به تصحیح عبدالرحی حبیبی، تهران، بنیاد فرهنگ ایران ۱۳۴۷.
- سرزمینهای خلافت شرقی،* لسترنج، ترجمه محمود عرفان، شرکت انتشارات علمی و فرهنگی، تهران، ۱۳۶۴.
- تسفیئة البحار،* حاج شیخ عباس قمی، نجف، المطبعة العلمية ۱۳۵۵ ه.ق.
- سُنن ابن ماجه،* ابن ماجه قزوینی، مصر المطبعة التازیه.
- سُنن الدارمی،* عبدالله بن عبدالرحمن الدارمی، تحقیق محمد احمد دهمان، دمشق ۱۳۴۹.
- سُنن النسائی،* ابوعبدالرحمن احمد بن شعبه النسائی، تحقیق حسن محمد المسعودی، المطبعة المصریه بالازهر.
- السیاق (الحلقه الاولى) من تاریخ نيسابور المنتخب من السیاق) عبدالغافر بن اسماعیل الفارسی انتخاب ابراهیم بن محمد الصریفینی، اعداد محمدکاظم المحمودی، قم ۱۳۶۲.*
- السيرة النبوية (سيرة ابن هشام) عبدالملک بن هشام حَقَّقها مصطفى السقاء و جماعة اخرى، داراحیاء التراث العربی، بیروت.*
- شاهنامه،* فردوسی، متن انتقادی باهتمام برتلس و همکاران او زیر نظر عبدالحسین نوشین، مسکو ۱۹۶۳-۷۱.
- شرح حماسة ابی تمام،* خطیب تبریزی، چاپ محمد محیی‌الدین عبدالحمید، المکتبه التجاریه، ۱۹۶۸.
- شرح دیوان ابی تمام،* خطیب تبریزی، تحقیق محمد عبده عزام، دارالمعارف، مصر ۱۹۵۷.
- شرح دیوان منسوب به امام علی بن ابیطالب (ع)،* حسین بن معین‌الدین میبدی، سنگی، ۱۲۸۵.
- شرح المقایید النسفیة،* مسعودبن عمر تفتازانی، استانبول، ۱۳۲۶ ق.
- شرح فارسی شهاب‌الآخبار [اصل از ابوعبدالله محمدبن سلامه قضاعی] تصحیح محمدتقی دانش‌پژوه، تهران، دانشگاه تهران، ۱۳۴۹.*
- شرح مقصوره ابی ذرید،* خطیب تبریزی، چاپ دمشق، ۱۹۶۱.
- شرح منظومه،* حاج ملاهادی سبزواری، چاپ سنگی تهران، مصطفوی، ۱۳۶۷.
- شرح نهج البلاغه،* ابن ابی الحدید، تحقیق محمدابوالفضل ابراهیم، قاهره، ۱۹۵۹.
- شعراء التصواتیه،* لويس شیخو، مطبعة الآباء الیسوعیین، بیروت، ۱۸۹۰.
- الشعراء والشعراء،* ابن قُتیبته، چاپ احمدمحمد شاکر، قاهره، ۱۳۶۷.
- الشفا، الطبیعیات (السما و العالم) ابن سینا،* راجعه و قدم له ابراهیم مذکور، دارالکاتب العربی، قاهره، افسست کتابخانه آية الله مرعشی، قم ۱۴۰۴.
- شمس الحقایق،* غزلیات مولانا با انتخاب رضاقلیخان هدایت، چاپ سنگی تهران، بخط عسکر اردوبادی، ۱۲۸۱ ه.ق.
- صحیح البخاری،* محمدبن اسماعیل بخاری، چاپ لیبن ۱۸۶۲-۶۸.

صِفَةُ الصَّفْوَةِ، ابن الجوزی، حیدرآباد، ۱۳۵۵.

الصَّوَارِمُ الْمَهْرَقَةُ فِي نَقْدِ الصَّوَاعِقِ الْمَخْرُوقَةِ، قاضی نورالله شوشتری، چاپ محدث آزموئی ۱۳۲۷.

الصَّوَاعِقُ الْمَرْسَلَةُ عَلَى الْجَهْمِيَّةِ وَالْمُعْتَلَّةِ، ابن قَیْم الجوزیه، تصحیح زکریا علی یوسف، مصر.

طبقات الأمم، ساعد اندلسی، چاپ لوئیس شیخو، بیروت ۱۹۱۲.

طبقات المعتزله، احمدبن یحیی بن مرتضی، به نام باب ذکر المعتزله من کتاب الثَّانِيَةُ وَالْاَمَل، اعتنى بتصحيحه توما ارندل حیدرآباد دکن ۱۳۱۶ هـ. ق. و بنام کتاب طبقات المعتزله، عنيت بتحقيقه سوسنه ديفلد فلرز، دار مكتبة الحيات، بيروت.

طبقات ناصری، قاضی منہاج سراج جوزجانی، چاپ عبدالحی حبیبی، کابل ۴۲-۱۳۲۵.

الطرائف الأدبية، عبدالعزیز المیمنی، (تاریخ مقدمه ۱۹۳۷) دارالکتب العلمية، بیروت.

طرائف الحقایق، محمدمعصوم شیرازی (نایب الصدر) بکوشش محمدجعفر محبوب، تهران، بارانی ۱۳۳۹. عبدالله بن سبأ، مرتضی العسکری، قاهره، ۱۳۸۱.

الثماتية، جاحظ، چاپ عبدالسلام محمدهارون، قاهره، ۱۹۵۵.

عجایب المخلوقات، محمدبن محمودبن احمد طوسی، باهتمام منوچهر ستوده، تهران، بنگاه ترجمه و نشر کتاب، ۱۳۴۵.

عجایب المخلوقات، زکریای قزوینی، قاهره ۱۹۴۵، ضمیمه حیاة الحيوان.

علم التاريخ عند المسلمين، فرانز ژرنتال، ترجمة صالح احمد العلي، مراجعة محمدتوفيق حسين، بغداد ۱۹۶۳. غیون الاخبار، ابن قتیبه، قاهره، المؤسسة المصرية العامة، ۱۳۸۳/۱۹۶۳.

غَزَزْ أَخْبَارَ فُلُوكِ الْقُرْسِ (غَزَزْ السَّيْرِ) ابومنصور ثعالبی، به اهتمام و تصحیح زوتنبرگ، پاریس ۱۹۰۰ افست تهران، اسدی، ۱۹۶۳.

فتوح البلدان، بلاذری، چاپ صلاح‌الدین الشنجد، مصر، مطبعة لجنة البيان العربي و چاپ رضوان محمدرضا، بیروت.

فردوس الحكمة، علی بن ربیع طبری، و قد اعتنى بنسخه و تصحيحه محمدزبير الصديقي، برلين، مطبع أفتاب، ۱۹۲۸.

الْفَرْقُ بَيْنَ الْفَرَقِ، عبدالقاهر بن طاهر اسفراينی، تحقيق محمد محيى الدين عبدالحميد، بيروت، دارالمعرفة. فرق الشيعه، حسن بن موسى نوبختی، تحقيق هلموت ريتز، لپيزيك، ۱۹۳۱ (در مجموعه Bibliotheca Islamica 4).

الفصل في الفلألي والأهواء والخيال، ابن خزم، مصر، ۱۳۲۱ هـ. ق.

فصوص الحكم، محيى الدين ابن عربي، شرح و تعليق ابوالعلاء عفيفي، بيروت، دارالكاتب العربي (تاريخ مقدمه ۱۳۶۵/۱۹۴۶).

فلسفة علم كلام، هـ. ا. ولفسن، ترجمة احمد آرام، تهران ۱۳۶۸.

الفهرست، النديم (يا ابن النديم) چاپ فولگل لايبزيك، ۱۸۷۱ و چاپ رضا تجدد، تهران، تاريخ مقدمه ۱۳۹۳/۱۹۷۳.

فوات الوفيات، محمدبن شاکر الکُتُبِي، تحقيق احسان عباس، بيروت، دار صادر ۱۹۷۳.

فيض القدير، عبدالرؤف المناوي، مصر ۱۳۹۱/۱۹۷۲.

قاموس كتاب مقدس، ترجمه و تأليف مستر هاكس امريكايي، بيروت ۱۹۲۸.

قصص الاتيباء، ابواسحاق ثعلبي، مصر ۱۳۱۲.

قصص قرآن مجيد، برگرفته از تفسير سورآبادی، باهتمام دکتر يحيى مهدوی، دانشگاه تهران ۱۳۴۷.

الكشاف عن حقايق غوامض التنزيل، محمودبن عمر زمخشری، قاهره ۱۹۵۳.

كشف الاسرار، ابوالفضل ميبدي، بکوشش علی اصغر حکمت، تهران، ابن سینا ۱۳۴۴.

كشف الخفا و غزير الالباس عفا اشتهم من الاحاديث على السنن الناس، اسماعيل بن محمد عجلوني جراحی، مكتبة القدسي، ۱۳۱۵.

كشف الظنون، مصطفى بن عبدالله معروف به حاج خليفه و كاتب چلبی، چاپ استانبول، ۱۳۶۲/۱۹۴۳.

كشف المحجوب، علی بن عثمان هجویری، چاپ ژوکوفسکی، افسس اميرکبير، تهران ۱۳۳۶ و چاپ سمرقند، مطبعة سليمانف، ۱۳۳۰ هـ. ق.

کنز العمال فی سنن الاقوال والافعال، علاءالدين علی بُرهان فوری، حیدرآباد دکن ۱۳۶۴ هـ. ق.

گلشن راز، شيخ محمود شبستری، باکو، انتشارات علم ۱۹۷۲.

لباب الألیاب، محمد عوفی، به کوشش سعید نفیسی، تهران ۱۳۳۵.

لسان التنزيل، به تصحیح دکتر مهدی محقق، تهران، بنگاه ترجمه و نشر کتاب، ۱۳۴۴.

لسان العرب، ابن منظور، با مقدمه احمد فارس صاحب الجوائب ۱۳۰۰ هـ. ق.

لسان المیزان، ابن حجر (احمدبن علی معروف به -) حیدرآباد دکن ۱۳۲۹ هـ. ق.

لطایف الأمثال، رشید وطواط، بکوشش سید محمداقرب سبزواری، تهران، مكتبة الصدوق، ۱۳۵۸.

مثنوی معنوی، جلال‌الدین محمد مولوی، تحقیق رینولد ا. نیکلسون، لیدن ۱۹۲۳-۳۳.

مجمع الأمثال، ابوالفضل میدانی، چاپ محمد محیی‌الدین عبدالحمید، قاهره، ۱۹۵۹/۱۳۷۹.

مجمع البحرين، فخرالدین طریحی، باهتمام سید احمد حسینی، تهران، مرتضوی ۱۳۶۲.

مجمع البيان فی تفسير القرآن، ابوعلی فضل بن حسن طبرسی، وقف علی تصحيحه ابوالحسن الشعرانی، تهران، اسلاميه ۱۳۷۳.

المختبر، محمدبن حبيب، و قد اعتنت بتصحيح الكتاب ايلزه ليحتن شتير، حیدرآباد دکن ۱۳۶۱/۱۹۴۱.

مَجْلُ التَّوَارِيخِ وَ الْقِصَصِ، به تصحیح ملك الشعراء بهار، تهران، كلاله خاور. (افست بدون تاریخ).

المورقات، منسوب به بديع الزمان اديب نطنزی، بکوشش دکتر سيدجعفر سجادی، تهران، بنياد فرهنگ ايران، ۱۳۴۶.

فروع الذهب، مسعودی، چاپ محمد محيى الدين عبدالحميد، المكتبة التجارية، ۱۹۶۸.

المسالك و الممالك، ابن خرداذبه، طبع دخويه، لیدن ۱۸۸۹.

المستقصى من أمثال العرب، زمخشری، حیدرآباد دکن، ۱۹۶۲.

المشترک، ياقوت حموی، چاپ وستنفلد، گوتینگن، ۱۸۴۶.

المعارف، ابن قُتَيْبَةَ، چاپ ثروت عكاشه، دارالکتب، ۱۹۶۰.

معاهد التنصيص على شواهد التلخيص، عبدالرحيم عباسی، تحقيق محمد محيى الدين عبدالحميد، قاهره

وفاء الوفاء بأخبار دار المصطفى، نورالدین سمهودی، مصر ۱۹۲۶.
 وفيات الأعيان، ابن خلكان، تصحيح دكتور احسان عباس، بيروت ۱۹۷۸/۱۳۹۸ و چاپ محمد محیی‌الدین
 عبدالحمید، قاهره.
 وثقته صغین، نصرین مزاحم، تحقیق عبدالسلام محمد هارون، قاهره ۱۳۶۵.
 هاشمیات الکفایت، تفسیر احمدین ابراهیم قیسی، چاپ بریل، ۱۹۰۴.
 یادداشت‌های قزوینی، بکوشش ایرج افشار، تهران، انتشارات دانشگاه تهران، افست انتشارات علمی، تهران،
 ۱۳۶۳ (چاپ سوم).

(۲) به زبانهای فرنگی:

Brockelmann, Carl: *Geschichte der Arabischen Literature*, supplement, Leiden 1937-42.
 Massignon, Louis: *Essai sur les origines du lexique technique de la mystique musulmane*,
 nouvelle édition, Paris 1954.
Encyclopaedia of Islam, New Edition, E. J. Brill, Leiden 1960-

۱۹۴۷.
 الفتنیله، زهدی حسن جارالله، قاهره ۱۹۴۷.
 معجم الأدباء (ارشاد الاریب) ابو عبدالله یاقوت حموی، مطبوعات دارالمأمون، مکتبه عیسی البابی الحلبی و
 شرکاه.
 معجم البلدان، ابو عبدالله یاقوت حموی، بیروت دار صادر ۱۳۹۹/۱۹۷۹.
 معجم الشعراء، محمدبن عمران بن موسی مرزبانی، تحقیق عبدالستار احمد فراج، مصر ۱۹۶۰.
 معجم قبایل العرب، عمر رضا کخاله، دمشق ۱۹۴۹.
 معجم المطبوعات العربیه و المغرّبه، یوسف لیان سرکیس، افست کتابخانه آیه‌الله مرعشی قم ۱۴۱۰.
 المعجم الفقهی لالفاظ الحدیث النبوی، ا. ی. ونسنگ (و همکاران او) بریل ۱۹۳۶-۱۹۶۹.
 المعراج، ابوالقاسم قشیری، تصحیح علی حسن عبدالقادر، قاهره ۱۹۶۴.
 المغازی، محمدبن عمر واقیدی، تصحیح مارسدن جونس، لندن ۱۹۶۶.
 مفاتیح العلوم، محمدبن احمد خوارزمی، طبع فان فلوتن، افست تهران بدون تاریخ.
 مفرد و جمع و نکره و معرفه، تألیف دکتر محمد معین، تهران، دانشگاه تهران ۱۳۳۷.
 المغضلیات، مفضل بن محمد الضبی، با شرح ابن انباری، تصحیح کارلوس یعقوب لایل، بیروت ۱۹۲۰.
 مقالات الاسلامیین، ابوالحسن اشعری، ویرایش هلموت ریتز، استانبول ۱۹۲۹-۳۰.
 الفقیس، مجله ادبیه علمیة اجتماعیة، لمُنشیها محمد کردعلی، المجلد الثالث ۱۳۲۶-۱۹۰۸، القاهرة.
 مقدمه الادب، محمودبن عمر زمخشری، بکوشش سید محمد کاظم امام، تهران، دانشگاه تهران،
 ۱۳۴۲-۴۳.
 المیل و النخل، شهرستانی، قاهره، ۱۹۱۰.
 مناقب ال ابي طالب، ابو جعفر محمدبن علی بن شهر آشوب، قم، بدون تاریخ.
 من تاریخ الأندلس فی الإسلام، دراسات الف بعضها و ترجم الآخر، عبدالرحمن بدوی (تاریخ مقدمه ۱۹۴۵).
 منهج النقد فی علوم الحدیث، نورالدین عتر، دارالفکر، تاریخ مقدمه، ۱۳۹۲/۱۹۷۲.
 نخستین انسان و نخستین شهریار، در تاریخ افسانه‌های ایران، ارتور کریستین سن، ترجمه و تحقیق زاله
 آموزگار و احمد تفضلی، تهران، نشر نو (دو جلد) ۱۳۶۳-۶۸.
 نزهة القلوب، حمدالله مستوفی، چاپ گای لسترنج، کمبریج، ۱۹۱۵.
 نفاحات الانس، جامی، چاپ لاهور و چاپ تهران ۱۳۳۶ ه. ش. و چاپ انتقادی به تصحیح دکتر محمود
 عابدی، تهران، اطلاعات، ۱۳۷۰.
 النورالنبین فی قصص الانبیاء و المرسلین، سید نعمت‌الله جزایری، قم، کتابخانه ارومیه، ۱۳۹۸/۱۹۷۸.
 نهاية الأثر، شهاب‌الدین احمد نویری، مصر، وزارة الثقافة و الارشاد القومي، مجموعة تراثنا.
 النهاية فی غریب الحدیث والاثار، مجدالدین ابن اثیر، تحقیق طاهر احمد الزاوی و محمود محمد الطناحی،
 قاهره. افست قم، اسماعیلیان ۱۳۶۴.
 الوزراء و الکتاب، محمدبن عبدوس جهشیاری، تصحیح مصطفی السقاء، ابراهیم الیاری و عبدالحفیظ
 شلیبی، قاهره ۱۹۳۸.